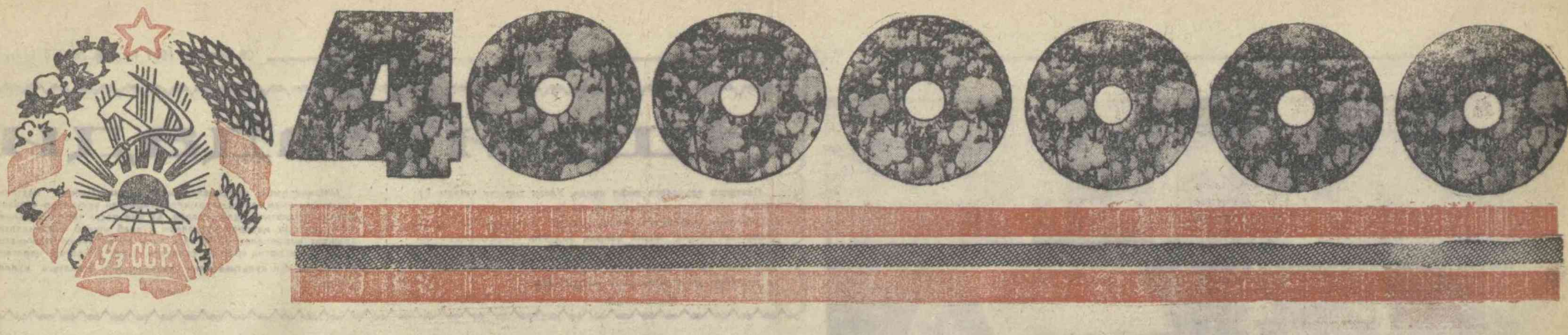

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган ◆ 1967 йил 26 ноябрь, якшанба ◆ № 276 (13.836). ◆ Баҳоси 2 тийин.

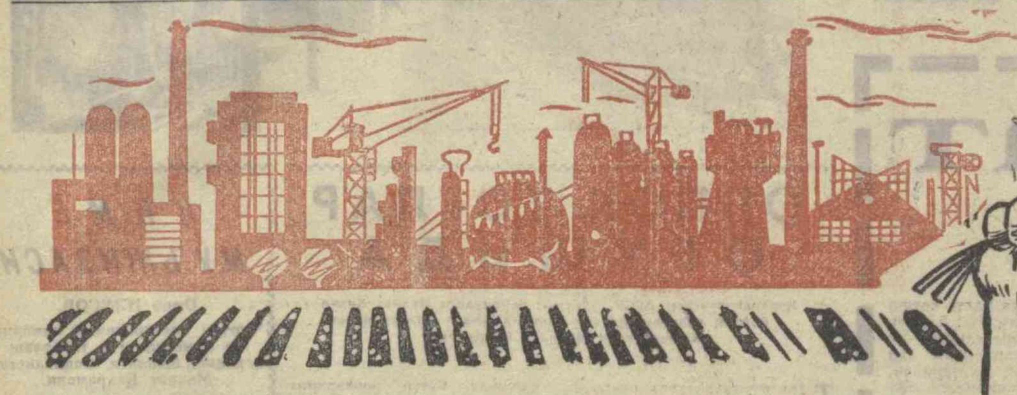

УЛКАН ҒАЛАБА

РЕСПУБЛИКАМИЗ ПАХТА ТАЙЁРЛАШ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТИНИ БАЖАРДИ

Бугун серқуёш республикамиз деҳқонлари Ватанга берган ваъдаларининг устидан чиққанликлари тўғрисида Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг ленинча Марказий Комитетига ва иттифоқ ҳукуматига катта қувонч, зўр ифтихор билан рапорт бердилар. Мамлакат 4 миллион тонна Ўзбекистон «оқ олтини»ни қабул қилиб олди. Бу пландагига нисбатан 200 минг тонна кўпдир.

Бу ажойиб ғалаба мўл ҳосил учун олиб борилган қаттиқ курашларда қўлга киритилди. Андижон области давлатга 770 минг тонна, Фарғона области 514 минг тонна, Сирдарё области 479 минг тонна, Самарқанд области 375 минг тонна, Бухоро области 363 минг тонна, Тошкент области 361,5 минг тонна, Хоразм области 350 минг тонна, Сурхондарё области 328,5 минг тонна, Қорақалпоғистон АССР 252 минг тонна, Қашқадарё области 207,6 минг тонна пахта топширдилар.

73 район, колхоз ва совхозларнинг кўпчилиги, мингларча комплекс механизациялашган бригада ва звенолар пахта тайёрлаш йиллик планини муддатидан илгари адо этишди.

Республика меҳнаткашлари ўз қувончларини ҳамма билан баҳам кўриб, социалистик қишлоқ хўжалигини юксак суръатлар билан ривожлантириш ҳақида доимий равишда ғамхўрлик қилиб келаётганликлари учун Коммунистик партия ва Совет ҳукуматига чин қалбдан ташаккур изҳор этадилар. КПСС Марказий Комитети март (1965 йил), май (1966 йил) Пленумлари ишлаб чиққан конкрет тадбирлар ҳамда Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига оммавий тус олган социалистик мусобақа, жуда катта мисли кўрилмаган меҳнат кўтаринкилиги ва юксак уюшқоқлик, пахтакорларимизнинг Ватан олдидаги бурчларини шараф билан бажаришга интилишлари ажойиб самаралар берди.

Деҳқончилик маданиятини тинмай ошириш, ишлаб чиқаришга фан ва илғор тажрибаларни кенг жорий этиш туфайли юбилей йилида қарийб 1.600 минг гектар майдоннинг ҳар гектаридан 25 центнердан ҳосил кўтарилди. Хоразм пахтакорлари гектар бошига 34,9 центнердан, Сурхондарё области 29.8 центнердан пахта топширилишига эришдилар.

Кўпгина илғор районлар, колхоз ва совхозлар, комплекс механизациялашган бригада ва звенолар меҳнатда мўъжизалар яратишди.

Дала гвардиячилари деб ҳаққоний ном олган шонли механизаторларимизнинг жасорати беқиёс ва бебаҳодир. Бу йилги мавсумда республикамиз далаларида 25 мингдан ортиқроқ терим машиналари, мингларча кўрак териш агрегатлари, тўкилган пахтани териб оладиган механизмлар ва бошқа техника жавлон урди. 1.540 минг тонна пахта ёки ялпи ҳосилнинг 40 проценти машиналар бункеридан тўкилди.

Машинасозлик ва кимё саноати ходимлари республика колхоз ва совхозларини техника, минерал ўғитлар, дефолиантлар ва бошқа дориворлар билан таъминлаб турибдилар. Пахта учун курашга граждан авиацияси лочинлари катта ҳисса қўшдилар.

Партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, қишлоқ хўжалик мутахассислари, хўжаликнинг раҳбарлари юбилей йили ҳосили учун олиб борилган курашга меҳнаткашларни сафарбар этишда жонбозлик қилдилар. Коммунистлар ва комсомоллар социалистик мусобақанинг биринчи сафларида бордилар.

Пахта тайёрлаш давом этмоқда.

Қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларида ҳам маҳсулот етиштиришни кўпайтиришда яхши натижаларга эришилди. Ғаллакорлар дон топшириш йиллик планини муддатидан илгари 105 процент адо этишди. Шоли тайёрлаш йиллик плани 120,8 процент бажарилди. Қўйчивонларимиз 1966 йилдагига нисбатан 520 минг бош кўп қўзи олдилар. Давлатга қоракўл тери топшириш йиллик плани 116 процент адо этилди. Давлатга жун топшириш плани 104.6 процент бажарилди. Тухум сотиш плани — заказы муддатидан илгари ортиғи билан адо этилди.

Пиллакорлар, лубкорлар, сабзавоткорлар, боғбонлар, тамакикорлар ва қишлоқ хўжалигининг бошқа ходимлари ҳам юбилей йилини катта муваффақиятлар билан нишонладилар. Давлатга пилла топшириш плани 114,8 процент, сабзавот—114,8 процентга етказилди.

Мамлакатга ўтган йилнинг шу вақтидагига қараганда 1012 тонна пилла, 67,0 минг тонна луб экинлари маҳсулоти, 65,5 минг тонна сабзавот, 20 минг тонна картошка, 22,3 минг тонна янги узилган мева, 8 минг тонна гўшт, 10,5 минг тонна сут, 8,2 миллион дона тухум кўп етказиб берилди.

Ватанга муҳаббат, партияга садоқат, Коммунистик партиямиз томонидан қўйилган буюк мақсадга интилиш республикамиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашларини янада янги улкан ишларга руҳлантирмоқда. КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг совет халқига Мурожаатига жавобан республикамиз колхозчилари, совхозларнинг ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари беш йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариш, буюк доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини муносиб кутиб олиш мақсадида социалистик мусобақани тағин ҳам қизитиб юбордилар.

ТАЪЗИМ

Қадрли ўзбек дўстларимиз ва қардошларимиз! Биз Трёхгорнаячилар Сизнинг ажойиб меҳнат ғалабангиз тўғрисидаги хуш хабарни зўр қувонч билан кутиб олдик. Сиз сахий далаларингизда 4 миллион тонна пахта етиштириб она-Ватанга armуғон этдингиз.

Сизнинг муваффақиятларингиз бизни беҳисоб шодлантирмоқда. Сизларнинг жуда катта қобилиятингиз, моҳирона меҳнатингиз олдида қўлимизни кўксимизга қўйиб, офарин деймиз.

Е. П. ЦИПЛУХИНА,
Трёхгорная мануфактура комбинатининг тўқувчиси, СССР Олий Советининг депутати, коммунистик меҳнат зарбдори.

МАМНУНМИЗ

Ўзбекистоннинг 4 миллион тонналик хирмонида ўзбек ва туркман халқларининг абадий дўстлигини кўриб турибмиз. Ватанимиз 50 ёшга тўлди, халқимиз партия раҳбарлигида оламшумул тарихий ғалабаларга эришди. Шу қутлуғ замонда ҳамнафас бўлиб яшаб, бирга меҳнат қилаётганимиздан мамнунмиз.

М. АЛИЕВ,
Туркманистон ССР «Байрамали» совхозининг механик-ҳайдовчиси, СССР Олий Совети депутати.

БАЛЛИ, БАҲОДИРЛАР!

Қалбимда шодлик туғёни: Ўзбекистон пахтакорлари Ватанга 4 миллион тонна «оқ олтин» топшириб юбилей йилидаги социалистик мажбуриятларини шараф билан адо этдилар.

Мен ана шу оппоқ пахта тоғларини кўриб турибман. Мен куз пайтлари республикангизга бир неча бор ташриф буюриш шарафига муяссар бўлганман, рус адабиёти декадаларида қатнашганман. Фарғона водийси колхозларида бўлганман. Шунинг учун ҳам 4 миллион тонна пахта нима эканлигини яхши ҳис этаман.

Сизларга шон-шарафлар бўлсин, азамат ўзбек баҳодирлари!

Я. А. СМИРНОВ,
ёзувчи.

МУБОРАКБОД

Ҳамид ҒУЛОМ.

Пахтадан оламда донг қозонган юрт,
Гўзал якун топди чўнг барака-қут;
Октябрь тўйига ҳамнафас, кўркам,
Аҳдингга теппа-тенг буюк хирмонинг —
Тўрт миллион «оқ олтин» ортган карвонинг
Давлат ғазнасига қўшилди, ўлкам;
Тўрт кўз тугал кутган онинг муборак,
Ватан байрамида шонинг муборак!
Табиатдан инсон зўр! — бу ақида
Ҳақ сўздир Советлар халқи ҳақида;
Эрта кўкламдаги тошқинлар, селлар,
Қанча офатларнинг енгиб барини,
Меҳнатда яратди куз зафарини
Бир она фарзанди қон-қардош эллар,
Тўрт кўз тугал кутган онинг муборак,
Ватан байрамида шонинг муборак!
Пахта — қайнар деган ҳикмат — мана бу.
Замонлар кўрмаган қудрат — мана бу! —
Унда мужассамдир ижодкор даврон —
Ота Ленин тузган режа ижроси;
Сенсан ғайратингла моҳир ижрочи —
Машъалдай порлаган ҳур Ўзбекистон!
Тўрт кўз тугал кутган онинг муборак,
Ватан байрамида шонинг муборак!
Пахтамни ўйласам, кўзим ўнгида:
Лочинлар парвози байрам тонгида,
Ясанган дўстларим, тўкин дастурхон
Қизларим қошида зангори бўрки,
Янги Тошкентимнинг чароғон кўрки.
Қувончим чексиздир, эй озод бўстон
Авлодлар орзуси сенда муштарак,
Ватан байрамида шонинг муборак!
Бугун Москвага йўлланган мактуб
Вафо номасидай мўътабар, матлуб:
У — меҳнат жангининг ростгўй достони
У — халқим қалбидан янграқ тарона;
Бор бўл, садоқатли, ғолиб, мардона,
Ўз сўзли, ўз аҳдли ўзбек деҳқони! —
Тўрт кўз тугал кутган онинг муборак,
Ватан байрамида шонинг муборак!
Бир куннинг меҳнати дарёдан томчи,
Эллик йил — зафарга улкан илҳомчи:
Эллик йил — юксалиб поямапоя,
Янги дунёмизга ишбоши бўлиб,
Башар раҳнамоси, қуёши бўлиб,
Жаҳонни ёритдинг, улуғ Партия!
Ишқинг шуъласига тўлиқдир юрак,
Ватан байрамида шонинг муборак!

Ишчи мадади

Пахтакор ваъдасига вафо қилди. Улкан хирмон уюлди. Бу хирмон шунчалар салобатли ва каттаки, унга ўзини шаҳарлик пахтакор деб билган машинасозлар ҳам муносиб ҳисса қўшдилар. Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Ташсельмаш» заводининг азаматлари юбилей йилининг тўққиз ойидагина 5 мингтадан ортиқ пахта териш машиналари ишлаб чиқардилар ва пахтакор ўлка далаларига жўнатдилар.

Машинасозлик корхоналарининг меҳнаткашлари пахтачилик учун мукаммал ва такомиллаштирилган ускуналар етказиб бериш ҳаракатини қилмоқдалар. Бу йил пахта териш машиналарининг кенг қаторли нусхалари кўплаб ишлаб чиқариляпти. Тошкент корхоналари 1800 тага яқин кўсак чувиш машинаси, 46000 тадан ортиқ трактор сеялкаси, ўтган йилдагига қараганда 1111 та кўп культиваторни пахтакорлар хизматига йўлладилар.

Фотомухбиримиз И. Глауберзон олган бу суратда «Ташсельмаш» заводи бунёдкорларидан Р. Мусаев (чапдан): Ю. Зверинцев, К. Савельев, Р. Музаффаров ва А. Алмуротов ўртоқларни кўриб турибсиз. Завод конвейеридан ҳар ойда 550 тадан кўпроқ «зангори кема» чиқиб туради.

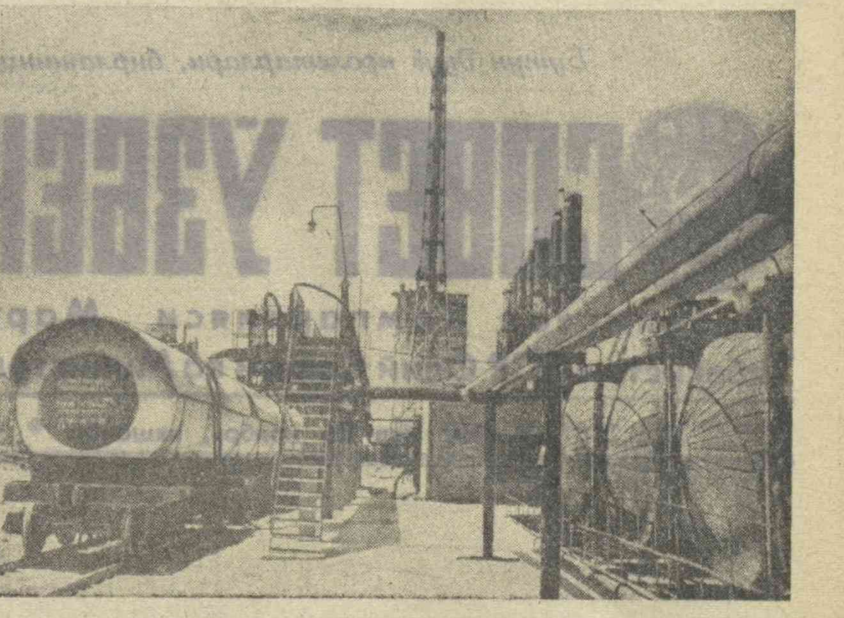

Навоий химия комбинати меҳнаткашлари ернинг «хамиртуруши» ўғит тайёрлаб, деҳқонга мададкор бўлмоқдалар. Ўнгдаги суратда: Ўрта Осиёдаги ана шу улкан корхона манзараси.

(ЎзТАГ фотохроникаси).

„Малик" марраси...

Жавод КЎЧИЕВ,
Сирдарё районидаги «Малик» совхози комплекс механизациялашган бригадаси бошлиғи, Ленин мукофоти лауреати.

□ □

Сирдарёнинг сийнаси — «оқ олтин» хазинаси, дейди халқимиз. Айтганларича бор. Асрлардан-асрларга оқар сувга ташна бўлиб ётган Мирзачўл бағрида эндиликда бепоён пахтазорлар жамолини кўз-кўз қилиб турибди. Боғларнинг, токзорларнинг, полизларнинг эса таъриф-тавсифи йўқ. Мирзачўл ана шундай яшнаётган ўлка бўлиб қолди.

Пахтачилик тўғрисида гап кетганда Мирзачўлни ўрнак қилиб кўрсатишади. Бу ҳам бежиз эмас. Нега десангиз, Мирзачўл мамлакатнинг пахта кони, комплекс механизация воҳаси, мелиорация ва ирригациянинг Бутуниттифоқ лабораторияси ҳисобланади. Мирзачўл пахтазорларига техника дадиллик билан кириб келяпти. Азамат чўлқуварлар йил сайин ерга-ер қўшиб, пахта етиштириш билан боғлиқ бўлган барча ишларни девкор техника елкасига юкламоқдалар. Одамларнинг қўл меҳнатини осонлаштирмоқдалар. Шу боисдан ҳам пахта етиштиришга меҳнат ва маблағ кам сарфланмоқда, айни вақтда маҳсулотнинг таннархи анча арзонга тушмоқда.

Буни совхозимиз мисолида ҳам яққол кўриш мумкин. Бу йил баҳорда 2550 гектар ерга чигит экkан эдик. Ғўза парвариши агротехника қоидаларига асосан маромида ўтказилди. Ҳамма бир тан, бир жон бўлиб ишлади. Бу, ўзининг яхши самараларини кўрсатди. Совхоз бўйича шу кунга қадар ҳар гектар майдондан 27 центнердан зиёдроқ пахта териб топширдик. Ҳосилнинг ҳаммаси, яъни тайёрлов пунктларига жўнатилган 6133 тонна пахта машиналарда саранжом-саришталаб олинди. Пахта терими 100 процент машиналаштирилганлиги бениҳоя қувончли ҳолдир.

Мен бошчилик қилаётган комплекс - механизациялашган бригада 90 гектар ернинг ҳар гектаридан 32,5 центнердан «оқ олтин» йиғиштириб олди. Пахтанинг ҳаммаси фақат машинада терилди. Ўзим шу кунга қадар 300 тоннадан зиёдроқ пахта тердим.

Совхозимизда терим ишлари тўла-тўкис машиналаштирилган экан, бунда даставвал механизаторлар жасорат кўрсатишди. Ҳар бир механик-ҳайдовчи мавсум топшириғини ошириб бажаришга интилиб, ўз сўзининг уддасидан чиқди.

Бугунги кунда серқуёш республикамиз меҳнаткашлари тиклаган хирмон 4 миллион тоннадан ошиб кетди. Бу шундай бир юксак пахта тоғики, у олис-олислардан бутун салобатини кўз-кўз қилиб турибди. Бунда бизнинг ҳам ҳиссамиз борлиги билан фахрланамиз. Чунки, йил бошида: «Марра — теримни юз процент машиналаштиришдан иборат», деб берган ваъдамизнинг устидан чиқдик.

Рақамлар ҳикояси

● Кейинги 50 йил мобайнида ҳар гектар ернинг ҳосилдорлиги қарийб икки баравар ва пахтанинг ялпи ҳосили эса саккиз бараварга яқин ошди.

● 1966 йили республикадаги ҳар бир колхоз ўрта ҳисобда 1 миллион 600 минг сўм даромад қилди. Ҳар бир колхозчи хонадонининг ўртача йиллик даромади 3350 сўмга тўғри келди. 1966 йилнинг охирига келиб колхозларнинг бўлинмас фондидаги маблағнинг миқдори 1 миллиард 446 миллион сўмга етди.

Жасорат

Н. ЭШМАМАТОВ,
Сариосиё район партия комитетининг биринчи секретари.

□ □

Халқимизнинг «қаторда норинг бўлса юкинг ерда қолмайди» деган ҳикматли сўзи бор. Буни биз ўз тажрибамизда яққол синаб кўрдик. Бу йил баҳор сариосиёликлар учун жуда ўжар ва серташвиш келди. У пахтакорлар учун жуда кўп кутилмаган офатлар олиб келди. Табиий офат устустига уч марта такрорланди: олдинги ғўзалар шонага кираётган бир пайтда — 8 май куни қаттиқ дўл ва жала ёғди. Натижада 15 минг 490 гектар ғўзанинг 7500 гектари ёки 50 проценти нобуд бўлди. Бу майдонларда чигитни қайта экишни энди тугаллаган ҳам эдикки, 21—22 май кунлари яна қаттиқ бўрон бўлиб, жала ёғди, 24 май куни ёққан сел ва қаттиқ довул 4 минг гектар ердаги ғўзани ювиб кетди. Оқибатда бу майдонларда чигитни яна такрорий экишга тўғри келди.

Шундай қилиб офатдан зарар кўрмаган майдонлардаги ғўзалар ёппасига шоналагани ҳолда 60 процентдан зиёдроқ ердаги чигит энди униб чиққан эди: бундай қараганда ҳамма иш бой берилгандай, юбилей йилида белгиланган режалар барбод бўладигандай туюларди.

Йўқ: бундай бўлмади. Раҳнамо партиямиз ва жонажон ҳукуматимизнинг оталарча ғамхўрлиги ана шундай оғир кунларда ҳаммамизга далда бўлди. Ғалабага руҳлантирди. Давлат районимиз хўжаликларига қўшимча равишда 15 та ҳайдов трактори, 50 та культиватор берди. Бундан ташқари қўшимча 5 минг тонна азот ва 2 минг 600 тонна суперфосфат олдик. Чигитни қайта экишда қўшни районларнинг колхоз, совхозлари катта ёрдам бердилар. Улар 30 та ҳайдов, 150 та чопиқ трактори ва 150 та сеялкани механизаторлари билан биргаликда кўмакка юбордилар. Натижада чигитни қайта экиш жуда қисқа муддатда — 4 кунда тугалланди. Қардош Тожикистон республикасидаги Ригар райони меҳнаткашлари ҳам бебаҳо кўмак бердилар. Улар тракторларимизни запас қисмлар билан таъминлаб турдилар, фойдали маслаҳатлари билан ташвишимизга ҳамдард бўлдилар.

Кўрсатилган ана шу оталарча ғамхўрлик ва беғараз дўстона ёрдамлар туфайли пахтакорларимиз қийинчиликларни мардонавор енгдилар. Ривожланишдан бир ярим ой орқада қолган ғўзаларни олдингилар қаторига етказиб олдик ҳамда мўл-кўл «оқ олтин» ҳосили етиштирдик.

Бошқа районларга қараганда йиғим-теримни анча кеч бошлаган бўлсак ҳам, бу муҳим иш зўр уюшқоқлик билан ўтказилди. Давлатга пахта сотиш планини ошириб адо этдик. Она-Ватанга 51,5 минг тонна ўрнига 52 минг тонна «оқ олтин» етказиб берилди. Ҳозиргача 15 минг 400 гектар ернинг ҳар гектаридан 33,2 центнердан хирмон кўтарилди. Йиғим-теримда «зангори кема»лар жонимизга ора кирди. Давлатга сотилган пахтанинг тенг ярмини машиналар билан териб олдик. Мавсумда 3 мингга яқин теримчи 10 тонна ва ундан ошириб пахта терди. Механик-ҳайдовчилардан Ж. Баҳромов, М. Раҳимов, Х. Абдиев ўртоқларнинг ҳар бири бункерлардан 150—160 тонна «оқ олтин» тўкди. Районда биринчи бўлиб планни анча ошириб бажарган «Ўзбекистон», «Янги рўзғор», Калинин номли, Ленин номли, «Коммунизм» колхозларининг меҳнаткашлари катта майдонларнинг ҳар гектаридан 34—36 центнердан пахта сотдилар.

Шуни ҳам айтиш керакки, нарядсиз ишлаган звенолар кам меҳнат сарфлаб, районда энг арзон пахта етиштирдилар. Ўрол Шукуров, Абдусаттор Рўзиқулов, Қўзибой Тангриев, Рустам Раҳимов ўртоқлар бошлиқ звенолар шулар жумласига киради.

Комплекс механизацияни кенг жорий этган «Янги рўзғор» колхозидаги А. Сайриддинов бошлиқ бригада аъзолари гектаридан 50 центнердан хирмон кўтардилар. Шу колхоздан К. Омонов, Қ. Бозоров, «Коммунизм» колхозидан С. Жўраев ўртоқлар бошлиқ бригадалар ҳам ҳар гектар майдондан 40—45 центнердан пахта сотдилар.

Районимиз хўжаликлари пахта тайёрлашни қизғин давом эттирмоқдалар. Биз давлатга яна 3 минг тонна пахта сотиш мажбуриятини олганмиз. Далаларимизда ҳосил ҳали бор. Қўшимча мажбурият ҳам албатта ошириб бажарилади.

Оппоқ тоғлар оғушида

О. ДУРДИЕВ,
Қорақалпоғистон АССР, Тўрткўл районидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Максим Горький номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

□ □

Тўрт миллион тонна пахта! Айтишга осон. Агар шунча пахта неча юз минг тонналаб алоҳида-алоҳида уйилса, шундай баҳайбат ва юксак пахта тоғлари барпо бўладики, бутун республика оппоқ тоғлар оғушида қолиб кетади. Шундай! Пахтамизнинг таъриф-тавсифи, пахтамизнинг мадҳи ҳар қандай достонларга ҳам сиғмайди.

Қардош халқлар олдидаги интернационал бурчимизни шараф билан ўтаганлигимиз ҳаммани мамнун этмоқда. Сулги меҳнатда қотган азамат ўзбек ва қорақалпоқ халқи, шу диёр бағрида ўсиб улғаяётган турли миллат вакиллари ҳар қандай юмушларни ҳам бажаришга қодир эканликларини тағин бир бор амалда исботладилар. Шу тўрт миллион тонналик улкан хирмонда қорақалпоқ эли уйган пахта ҳам бор. Автоном республикамиз мамлакатга 234 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериб, йиллик планни аллақачонлар бажариб қўйган эди. Қўшимча равишда 35 минг тонна пахта сотишга аҳд қилганди. Бутун ишларимиз ана шунга қаратилди.

Колхозимиз 1940 йили 985 гектар ерга чигит экиб, гектаридан 10,6 центнер ҳосил кўтарган бўлса, мана шу юбилей йилида 2235 гектар майдонга чигит экди. Гектар бошига 37 центнердан пахта топшириб, социалистик мажбурият ҳисобига «оқ олтин» сота бошлаганимизга ҳам анча вақт бўлиб қолди. Мажбуриятимиз — 40 центнер. Ҳар гектар майдондан ана шунчадан дур йиғиб олиш — жонажон ишимиздир. Шунга яраша меҳнат қилдик ва ҳозир ҳам теримни давом эттиряпмиз.

Ваъда вафоси билан чиройли деган нақл бор. Колхозимиз аъзолари бир гапли кишилар. Улар айтганларини қилмасдан қўйишмайди. Далада қолган ҳосилни тезроқ йиғиштириб олиш билан бирга, ғўзапоя юлишга ва экин майдонларини шудгорлашга киришдилар. Ҳозир далаларда тракторлар ҳайқириғи тинмайди. Ҳамма келгуси йил мўл ҳосилига пухта замин ҳозирлаш ҳис-туйғулари билан тўлиб-тошган.

Кимё мўъжизаси

Омон ИЛЕСОВ,
Чирчиқ электрохимия комбинати минерал ўғит тайёрлаш цехининг бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

□ □

Пахта етиштириш юзасидан олинган мажбурият шараф билан бажарилди. Бу, ўзбек деҳқонининг Совет ҳокимияти ярим асрлик юбилейи йилида эгаллаган катта марраси, мамлакат халқ хўжалигини ривожлантиришга қўшган муносиб ҳиссасидир. Республикамизда пахта етиштириш юзасидан олинган мажбурият шараф билан адо этилганлиги химиклар учун ҳам жуда катта байрам десам ҳамкасбларимнинг фикрини ифодалаган бўламан. Чунки, химиклар ҳам пахтачиликни юксалтиришга мадад бериб келмоқдалар.

Республикамиз химия саноати корхоналари коллективлари юбилей йилида минерал ўғитлар ишлаб чиқаришни бутун чоралар билан кўпайтириш тадбирларини кўрдилар. Навоий ва Чирчиқ комбинатларида бир қанча янги ишлаб чиқариш қувватлари фойдаланишга топширилди. Натижада пахтакорлар учун минерал ўғитлар етказиб бериш ҳажми анча ортди. Йил бошидан буён бизнинг корхонамиз меҳнаткашлари ҳам зарбдорларча ишлаб, ҳамиша планни ортиқча бажаришга муваффақ бўлмоқдалар.

Химикларимиз деҳқонлар учун ёрдамни яна ҳам кучайтиришга бел боғлаганлар. Бу йил минерал ўғитлар тайёрлаш ўтган йилдагига қараганда 13 процент ортади ёки бир неча миллион тоннани ташкил этади. Самарқанд ва Қўқон суперфосфат заводлари коллективлари ҳам ғайрат билан меҳнат қилишмоқда. Улар ҳам барча резервларни ишга солиб, минерал ўғитлар тайёрлашни кўпайтириш тараддудини кўраётирлар.

Ўзбекистон минерал ўғитлар ишлаб чиқариш жиҳатидан мамлакатда учинчи ўринни эгаллаб турганлиги химикларимиз учун катта мақтовдир. Ўлкамиз минерал ўғитлар тайёрлаш ҳажми бўйича республикамиз эҳтиёжларинигина қондириб қолмасдан, бошқа пахтакор ўлкаларга ҳам шундай маҳсулот юбориб турибди. Аммо фосфор ўғитларига бўлган талаб йилдан-йилга ортиб боряпти. Бундай ўғитларни республикамиз пахтакор хўжаликлари тобора кўп талаб қилмоқда. Бироқ бу соҳада ҳали кўзланган марра эгалланганича йўқ. Менимча, фосфор ўғитлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш тадбирларини зудлик билан амалга ошириш зарур. Бунинг учун аввало Олмалиқ аммофос ўғитлари заводи қурилишини тезроқ бошлаб юбориш ҳақида ўйламоқ керак.

Бугун катта меҳнат байрами бошланиб кетди. Пахтакор ўлка меҳнаткашларининг «оқ олтин» етиштириш борасида олган мажбуриятлари бажарилган — 4 миллион тонналик улкан хирмон уюлган бугунги кунда химиклар ҳам деҳқонлар билан биргаликда ҳосил байрами завқини сурмоқдалар.

Факт ва рақамлар

● Республикада пахтани машинада териш бошланган 1951 йили «зангори кема»лар билан ҳаммаси бўлиб 66 минг тонна пахта ёки ялпи ҳосилнинг атиги 2,9 проценти йиғиб олинган эди. Бу йил машиналар билан қарийб 1 миллион 550 минг тоннага яқин пахта ёки ялпи ҳосилнинг қарийб 40 проценти терилди.

● Юбилей йилида республика колхоз ва совхозларининг даласида 25 мингтадан ортиқ терим агрегати ишлади. Ҳар бир машина билан ўрта ҳисобда 60 тоннадан ортиқ пахта терилди.

● Ҳозирги вақтда республика колхоз ва совхозларининг машина-трактор паркида турли маркадаги 130 мингта трактор, 27 мингта пахта териш машинаси, 4300 та дон ва 2650 та маккажўхори ўрадиган комбайн, 33 мингта юк автомашинаси ва 600 мингтадан кўпроқ бошқа хил қишлоқ хўжалик машина ҳамда асбоблари бор.

Сув бор жойда ҳаёт бор. Аму — Бухоро машина каналининг Қуйимозор насос станцияси далаларга оби-ҳаёт бахш этмоқда. Фотомухбиримиз А. Тўраевнинг шу суратида бу ўз аксини топган.

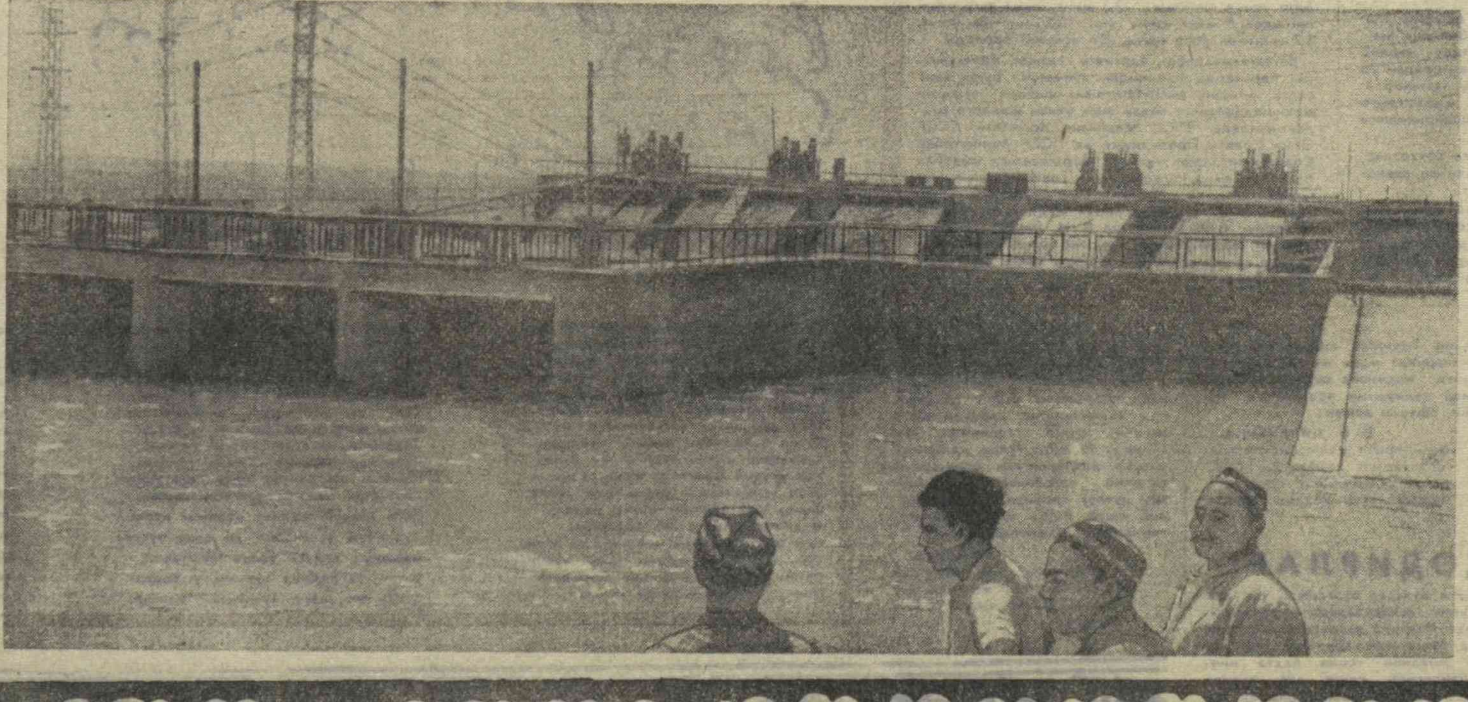

ТАСАННО

УЙҒУН.
Ўзбекистон халқ шоири.

Ўзи енгил, аммо, меҳнати оғир,
Меҳнат ва тер билан етилар пахта.
Шу сабаб «оқ олтин» деган ном билан
Элимизда эъзоз этилар пахта.
Ҳар бир граммида минглаб қатра тер,
Меҳрибон қалбларнинг ҳарорати бор.
Ҳар бир граммида пахтакорларнинг
Халқига кўрсатган садоқати бор.
Ҳар бир граммига меҳримиз сингган,
Кўз нуримиз сингган ҳар толасига.
Қамашгудек бўлур Куёшнинг кўзи
Боқса оқ пахтанинг нур, жилосига!
Ҳа, бу, халқимизнинг олий ҳиммати,
Матонати билан етилган бойлик.
Ҳа, бу, эллик йиллик улуғ байрамга
Садоқат-ла тортиқ этилган бойлик.
Ваъдани оқламоқ муқаддас одат,
Одам ҳисобланмас лафзидан қайтган.
Лафзи йўқ кишининг бурди йўқ, дея
Донишмандлар жуда ҳақ сўзни айтган.
Олтин хирмондаги тўрт миллион тонна —
Жавоҳир — садоқат, мардликдан нишон.
Берган ваъдасининг устидан чиқди,
Қанча фахрланса ҳақ Ўзбекистон!
Тўрт миллион тонналик «оқ олтин» қутлуғ!
Мардларга ҳар қанча тасанно, денг, ким.
Бошида тўрт миллион тонналик ёмби,
Ғурур билан боқар оламга Ўлкам!

БУ — МАРДЛИК!

Т. САРИМСОҚОВ,

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси, Давлат ва Беруний мукофотлари лауреати.

Биз ҳали ҳам Улуғ Октябрь социалистик революциясининг қудратли, ҳаётбахш эллик йиллик тўйи таъсири билан яшамоқдамиз. Республикамиз пахтакорлари тайёрлаган кўк ўпар «оқ олтин» хирмони эса ана шу азиз байрамимиз файзига янада файз қўшади, мамлакатимиз, халқимизнинг қудратини янада оширади.

Энг аввало шуни айтиш керакки, республикамизда пахтачиликнинг кескин ривожланиши деҳқончиликка фан ва техника ютуқларини кенг жорий этиш ҳамда қишлоқ хўжалигини механизациялаш иши билан узвий боғлангандир. Илгари фақат омоч билан иш кўрган деҳқонларимиз қўлида ҳозир 130 минг трактор, 27 минг пахта териш машинаси ишлаяпти. Энг қувончлиси шундаки, бу йил 1 миллион 550 минг тоннага яқин пахта, яъни барча ҳосилнинг 40 процентга яқини машиналар билан терилди.

Марду-майдон пахтакорларимиз ва уларнинг олийжаноб меҳнатлари ҳақида гапирганда, деҳқоннинг энг яқин елкадоши ҳисобланган, ўз ижоди ва ихтиролари билан деҳқон хазинасига, юрт хазинасига барака киритаётган ажойиб олимларимиз ҳақида ҳам тўхталиб ўтишга тўғри келади. Совет тузуми даврида пахтачилик маданияти мислсиз даражада ўсди. Пахтанинг янги, тезпишар сортлари яратилди. Пахтани агротехник жиҳатдан парвариш қилишнинг пухта илмий асослари ишлаб чиқилди. Ҳосилдорликни оширадиган энг қулай ўғит ва кимёвий дорилар яратилди. Буларнинг ҳаммаси республикамизда Октябрдан кейин етишиб чиққан талантли олимларимиз олиб борган тинимсиз ижодий меҳнатнинг самарасидир.

Бугун она-Ватанимизга Ўзбекистон пахтакорлари 4 миллион тонна дур етказиб бердилар! Мана шу қувончли кунда республикамиз олимлари номидан эрта баҳордан бошлаб то ҳозирги кунгача тиним билмай меҳнат қилган, тер тўккан, ўлкамизнинг чиройига минг чирой қўшган қўли гул миришкорларга қайта-қайта тахсин ўқиймиз. Қалбимиз тўридан чиқариб, «ҳорманглар энди, марду-майдонлар!» деймиз.

ХИРМОНЛАР СИЛСИЛАСИ

ЯШИН.

1967 йил — оламшумул ғалабаларимизнинг ёрқин ифодаси, моддий ва маънавий камолотимиз кўриги, марксча-ленинча идеологиямизнинг, партиямиз ғояларининг ҳаётий тантанаси йили бўлиб, тарих саҳифаларида абадий порлаб туражак.

Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги кишиларимизни янги-янги зафарларга ундовчи маёқ бўлиб, қалбларимизга илҳом ва меҳнат завқини бахш этди. Бепоён она-еримиз бағрида совет халқининг меҳри, заковати билан қаҳрамонона ишлар амалга оширилди.

Қуёшли Ўзбекистонимизнинг меҳнат аҳли ҳам барча дўстлар қатори бу улуғ тўйга ёрқин чеҳра, катта ғалаба билан келганлигини ифтихор билан тилга оламиз. Бу ўринда кўз олдимизга, энг аввало, тўрт миллион тонналик «оқ олтин» хирмонимиз ва бу хирмоннинг ижодкорлари бўлмиш мардона пахтакорларимиз келади. Ўзбек диёрида яшовчи бирор киши ўзини пахтадан четда деб билмайди. Хоҳ у газчи бўлсин, хоҳ у нефтчи бўлсин, чорвадор ёки шоликор бўлсин — барибир пахта ўйи ва туйғуси билан нафас олади. Қай фаслда, қаерда, қайси даврада бўлмасин, гапнинг мавзуи кўпинча пахтага бориб тақалади. Кексанинг хаёлида, ёшнинг шижоатида, эру-аёлларимизнинг фикри-зикрида, болаларимизнинг тасаввурида ҳамиша пахта тақдири ва тараддуди.

Тасаввур кучи билан Ўзбекистонимиз далаларини — оппоқ пахтазорларини бир кўз ўнгингизга келтиринг-а, ажойиб қаҳрамонлик ва фидокорликнинг гувоҳи бўласиз. Буюк дарёларимиз Аму ва Сир соҳиллари бўйлаб, Зарафшон ва жанубий воҳалар бўйлаб кумуш шуъла сочиб, юлдузли самодай ярқираб ётган нурли кенгликлар дилигнани ёғду билан, фахр билан тўлдиради.

Далаларимиз кўксида гуриллаб пахта терган 27 минг «зангори кема», мўл ҳосил учун ишлаётган 130 минг трактор наърасн, оғиримизни енгил қилаётган қудратли техника эндиликда бизнинг қанотимиз бўлиб қолди. Умумий ҳосилнинг — гавҳару дурдонамизнинг салкам 40 процентини, яъни қарийб 1 миллион 550 минг тоннага яқинини ана шу машиналар жамғариб берганлиги таърифи достонлар бўлгудек муваффақиятимиздир. Республикамизда машина теримининг ташаббускорлари бўлган ажойиб гвардия — механизаторларнинг жанговар армияси хизмат қилаётганлиги бу соҳадаги зафарларимизни, янада ёрқин истиқболимизни белгилаб бермоқда. Бу гвардия сафида байроқдор бўлган Турсуной Охунова, Жавод Кўчиев, Мамажон Дадажонов, Қурбон Кенжаев, Маннон Жалолов, Шоймардон Қудратов, Валентин Тюпко каби лочинларнинг донги мамлакатимиз бўйлаб қанот ёйди. Далаларимизнинг бундай ажойиб капитанлари юксак граждaнлик бурчларини улкан ирода ва матонат билан адо этиб, халқимиз ва Ватанимизнинг олий ҳурматига сазовор бўлдилар. Уларнинг сафи тобора кенгайиб бораётганлиги, ишчилар ва деҳқонларнинг ўзаро биродарлиги тобора мустаҳкамланаётганлиги пахтачилигимиз тарихида ҳал қилувчи, забардаст қадам ташланганлигини кўрсатади.

Дунё бўйича юқори ҳосил рекордини қўйган машъал Хоразмнинг, табиат инжиқликларини, селлар, дўлларни енгиб ўтган Андижон ва фарғоналикларнинг, кўркини пахтазор, гулистонга айлантирган сирдарёликларнинг, Сурхон ва Қашқа воҳаси марду майдонларининг, пойтахт Тошкент области, қадимий Самарқанд ва Бухоро миришкорларининг, Қорақалпоғистон азаматларининг бу жасоратли меҳнатларини улуғлаш, уларнинг юксак инсоний образларини абадийлаштириш, гўзал қалби, олижаноблигини мадҳ этиш адабиётимизнинг, умуман совет санъатимизнинг энг муҳим, ватанпарварлик вазифасидир.

Шуни мамнуният билан қайд этамизки, адабиётимизда пахтакор меҳнати ва мардлигини куйлайдиган талайгина бадиий мукаммал, ғоявий етук асарлар яратилди. Бу муқаддас ва ҳаётий темада қалам тебратмаган бирор адиб ёки шоирни учратиш мумкин эмас. Қўшиқларимиз ва достонларимиз, пьесаларимиз ва романларимизнинг қаҳрамонлари бўлган пахтакорларимизни ҳар қанча ардоқласак камлик қилади. Адабиётимизнинг, ёзувчиларимизнинг муҳим ва шарафли бурчи — пахтакорлар ҳаётини янада ёрқин манзараларда, гўзал, ҳаётий бўёқларда, катта бадиий умумлашмаларда, жозибали образларда тараннум этишдан иборатдир.

Республикамиз пахтачилигида эришилган муваффақиятлардан сўз борганда, бу ишларнинг жанговар ташкилотчилари бўлган коммунистлар номини катта ҳурмат ва эътиқод билан тилга оламиз. Энг қийин участкаларда намуна кўрсатиб ишлаган, оммани юксак парвозларга руҳлантирган, уларга раҳнамолик қилган, техникани пахтачиликка чуқур сингдиришда ташаббускор бўлган, хирмонлар силсиласини ижод этган бу олижаноб, камтар, заковатли, фидокор кишиларнинг улуғвор ибратлари биз учун ҳамиша илҳом манбаи бўлиб қолади.

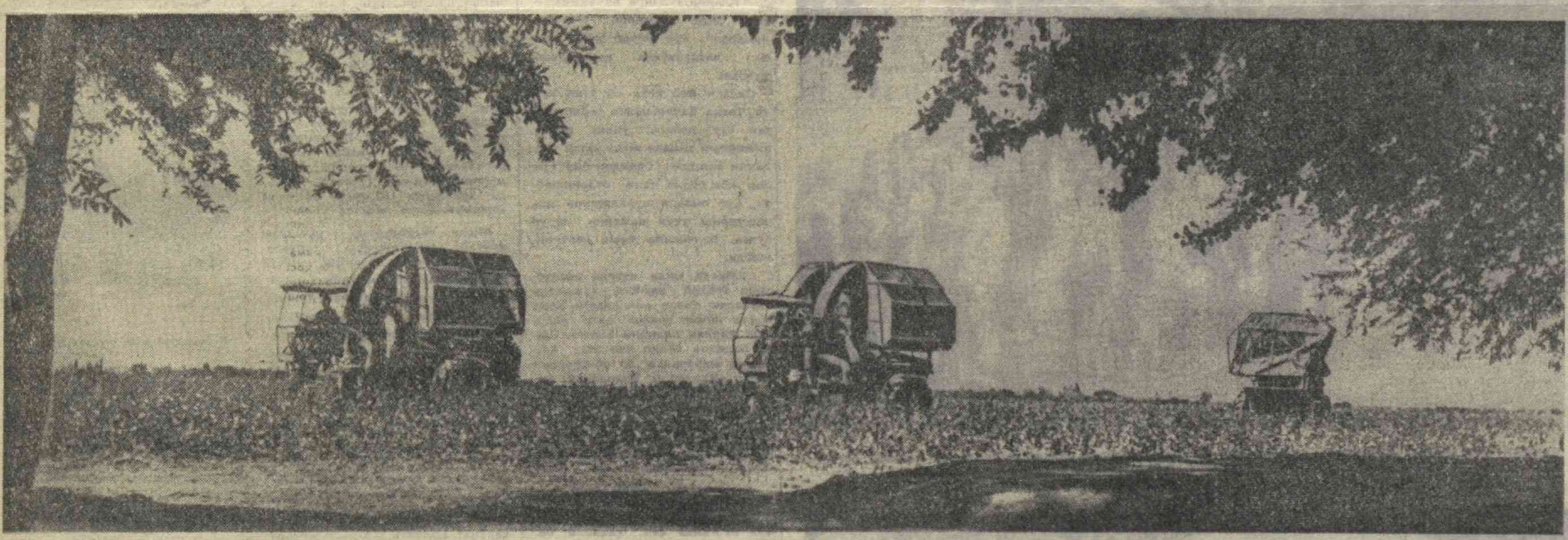

Сиз кўриб турган суратларда Янгийўлдаги Свердлов номли колхознинг кекса пахтакори Қосим ота Икромов (юқоридан), Жиззах районидаги Ҳамид Олимжон номли колхоз механизатори Меҳрихон Эрматова (ўртада) ўртоқлардир. Тўрт миллион тоннамизда ана шуларнинг ҳам ҳиссалари бор. Пастдаги суратда эса, Чуст районидаги Ёзқули Худойбердиев номли совхозда машина терими тасвирланган.

А. Тўраев, А. Горюкрин, Ш. Османов фотолари.

ТАЯНЧ

Ўғилжон НУРУЛЛАЕВА,
Қўшкўпир районидаги «Тошкент» колхозининг комплекс механизациялашган бригадаси бошлиғи, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган механизатор.

Деҳқонлар қудратли техника билан қуролланган ҳозирги даврда ер хазинага айланди. Хоразм деҳқонининг ҳам пахтачиликдаги довруғи бутун ўлкага таралди. Область ҳозир 35 центнерли маррага яқинлашиб қолди.

Колхозимиз аъзолари юбилей ойилида 1300 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 36,3 центнердан «оқ олтин» йиғиб олдилар. Планда белгиланган 1800 тонна ўрнига 2900 тонна пахта «зангори кема»лар билан терилди. Бу, ҳар агрегатга ўрта ҳисобда 95 тоннадан тўғри келади. Энди пахтани машинада теришнинг фойдасини айтай: 2900 тонна пахтани қўлда теришга 103916 сўм сарфланарди. Шунча пахтани машинада териш учун 30 минг 860 сўм ҳаражат қилинди. Демак, 73 минг 110 сўм тежаб қолинди. Энг муҳими шуки, машина шарофати туфайли йиғим-терим суръати тезлашди.

Бригадамизда юбилей йили хирмони баракали бўлди. 70 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 44,5 центнердан пахта ҳосили йиғиштириб олдик. Мен ўзим ХТ-1,2 агрегати билан 157 тонна пахта тердим. Касбдошларимдан Шукуржон Ҳасанова ва Онабиби Жуманиёзовалар ҳам «зангори кема»ларни биринчи марта бошқариб, хирмонга салмоқли ҳисса қўшдилар.

Биз шу кунларда бутун куч-ғайратимизни йиғим-теримни тезроқ тугаллашга, келгуси йил мўл ҳосили учун пухта замин яратишга қаратмоқдамиз. Хоразм область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари улуғ доҳиймиз В. И. Лениннинг туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш ва беш йилликни муддатидан илгари бажариш юзасидан бошлаб берган ибратли ташаббусга асосан, янада унумлироқ меҳнат қиламиз.

МУРАККАБ ШАРОИТДА

К. ЭГАМБЕРДИЕВ,
Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхозининг раиси.

Колхозимизнинг ер шароити жуда мураккаб. Пахта майдонимизнинг 80 проценти лалмикор зонадаги қир-сойлардан иборат. Бу ерларда пахта етиштириш деҳқонларимиздан юксак маҳорат, бошқа хўжаликлардагига нисбатан жуда кўп миқдорда ошиқча меҳнат ва маблағ сарфлашни талаб этади.

Бизда чигитни экиш ва уни бир текис ундириб олиш, айниқса ғўзани суғориш энг қийин иш ҳисобланади. Чунки экиш вақтида агрегат бир картанинг ўзида бир неча марта қирликка ўриб, яна пастга қиялаб тушади. Агар эҳтиёт бўлинмаса қаторлар эгри-бугри бўлиб қолади ва натижада экинни культивация қилиш вақтида катта қийинчиликларга дуч келинади, кўчатнинг бир қисми қирқилиб нобуд бўлади, унинг сони камайиб кетади. Бу эса ҳосилдорликнинг камайиб кетишига олиб келади.

Бундай шароитда ғўзани суғориш ҳаммадан қийин. Пахтакорларимиз еримизнинг сирини яхши билиб олишган. Улар пастликдаги сувни усталик билан қирга етаклаб чиқадилар, уни бошига чим босилган эгатларга билинар-билинмас қилиб тарайдилар, тупроқнинг ювилишига йўл қўймайдилар.

Шу туфайли ҳосилимиз ҳар йили мўл бўляпти, давлат плани ва олинган мажбуриятлар муваффақиятли бажарилаяпти. Юбилей йилида областимиз ва районимиз пахтакорлари қилган фидокорона меҳнат жуда қувончли натижа берди. Пахта тайёрлаш плани ва юксак мажбуриятлар жуда эрта бажарилди. Бу ғалабага колхозимиз пахтакорлари ҳам муносиб ҳисса қўшдилар. Улар 1500 гектар майдоннинг ҳар гектаридан ҳозиргача давлатга 26 центнердан зиёд уруғлик пахта топширдилар ва планни қарийб 115 процент адо этдилар.

Энг муҳими шундаки, уруғлик пахтани теришни йил сайин тобора кенгроқ машиналаштиришга эришяпмиз. Бултур «зангори кема»ларда ҳосилнинг 680 тоннаси терилган бўлса, бу йил 31 та машина бункеридан пландаги 1500 тонна ўрнига қарийб 1800 тонна «оқ олтин» тўкилди. Расул Мирзалиев, Ҳожиакбар Турғунов, Али Назимов ўртоқлар каби илғор механик-ҳайдовчиларнинг ҳар бири 100 тонна ва ундан ортиқ пахта терди.

Машина терими план ва мажбуриятни узоғи билан 40 кунда тўла бажариш, пахта нобудгарчилигига йўл қўймаслик ва ҳосилдорликни ошириш имконини берди. Ҳозиргача ҳар гектар ердан бултургига нисбатан қарийб 3 центнер кўп пахта териб олдик. Болахон Назозова, Пўлат Тошхўжаев, Карим Турсунбоев ўртоқлар бошлиқ участкаларда эса ҳосилдорлик 28-31 центнерга етди.

РАҚАМЛАР ҲИКОЯСИ

● Ўзбекистонда ирригация қурилишига 1941 — 1945 йиллари 58 миллион сўм маблағ сарфланган эди. Бу миқдор 1961 — 1965 йиллари 819 миллион сўмга етди. 1966 — 1970 йилларда эса ана шу мақсадга 1 миллиард 530 миллион сўм маблағ сарфлаш назарда тутилади.

● Ҳозир республикада 3,5 миллиард кубометр сув сиғдирадиган ўнга яқин йирик сув омборлари бор. 1970 йилга бориб йирик сув омборларининг сони 14 тага етказилади ва улар 7 миллиард кубометр сув сиғдиради.

● 1927 йили республикадаги каналларнинг умумий узунлиги 48 минг километрни ташкил этган бўлса, бу миқдор 1966 йилга келиб 92 минг километрга етди.

● Ўзбекистон территориясида 1927 йили умумий узунлиги 6 минг километрдан иборат коллектор-зовур тармоқлари мавжуд эди. 1966 йилга келиб эса коллектор-зовур тармоқларининг узунлиги 38 минг километрга етди.

ҲИССАМИЗ

Қурбон КЕНЖАЕВ,
Фарғона область, Киров районидаги «Октябрь 40 йиллиги» совхози комплекс механизациялашган бригадасининг бошлиғи, СССР Олий Совети депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Республика тарозисидан ўтган 4 миллион тонна пахтанинг ҳар саккизинчи тоннаси, балки ундан ортиқроғи Фарғона пахтасидир. Фарғоналиклар Октябрнинг ярим асрлик тўйига қадар ярим миллион тонналик довондан ошиб ўтишни дилга тугиб ишга киришган эдилар. Бунга муваффақ бўлдилар.

Бизнинг районимиз эса йиллик пахта тайёрлаш планини бу йил ҳам областда биринчи бўлиб бажарди. Район пахтакорлари кунлик терим суръатини кескин кўтаришга, ҳар куни йиллик планнинг 4,5-5 проценти миқдорида пахта тайёрлашга муваффақ бўлдилар. Бу аввалги йилларда кўрилмаган юқори суръатдир. Бунда, шубҳасиз, механизатор ҳамкасбларимнинг ҳиссаси жуда катта бўлди. Катта хўжаликлар — «Бешариқ», «Октябрь 40 йиллиги» ва Киров номли совхозлар областда биринчилар қатори марраға етиб келдилар. Уларнинг ҳар бири давлатга 10 минг тонна ва ундан зиёд пахта сотди.

Бригадамиз коллективи 53 гектар майдонда мўл ҳосил етиштирди. Пахта тайёрлаш йиллик планини сентябрь ойидаёқ атиги 10 иш кунида адо этиб қўйдик. Ҳосилдорлик ҳозирга қадар пландаги 25,4 ўрнига 32 центнерга етди. Областда энг арзон пахта етиштирдик. Бир центнер пахтанинг таннархи 14 сўм атрофида бўлади. Бригадада етиштирилган пахтанинг 80 проценти машинада териб олинди.

Ўзим мавсумда 200 тонна пахта териб бериш мажбуриятини олган эдим. Бу мажбуриятни Октябрнинг 50 йиллик байрамига қадар адо этишга муваффақ бўлдим. Ҳозиргача «Ўзбекистон» маркали терим агрегати бункеридан тўккан пахтам 238 тоннага етди. Бу бултургидан 30 тонна кўп. Мана, энди аҳдига вафодор пахтакорлар сингари бизнинг ҳам юзимиз ёруғ, қувончимиз чексиз. Чунки республиканинг 4 миллион тонналик хирмонида бошқалар қатори бизнинг ҳам улушимиз бор.

— ЭТЮДЛАР —

ҲАМҚИШЛОҚЛАРИМ

● ИМТИҲОН

Раис хирмондаги тарози олдида бригадир, ҳисобчи билан гаплашиб ўтирарди. Катта йўлдан бурилган юк машинаси чанг кўтариб, уларнинг олдида тўхтади. Кабинадан дазмолланган қора шим, оқ нейлон кўйлак кийган, бўйнига ингичка галстук боғлаган, қотма, новча йигит тушиб, почаларини қоқди. Қора сочларини орқага силлиқ таради. Сўнг қўлини кўксига қўйиб, тарози олдида унга қараб турган кишиларга:

— Ассалому-алайкум. Ҳорманглар,— деди.

Озода кийинганини, илтифотини кўрган раис лектор ёки мухбир, деб ўйлади-да, бошини қимирлатиб, саломига алик олди:

— Келинг ука, хўш, хизмат?

— Агрономман. Сизга юборишди.

Раис «Бу посон йигит галстук тақиб, соч тарайдими, ё агрономлик қиладими» дегандек унга разм солди.

— А-ҳа, яхши, яхши.— Раис бригадирга ўгирилди.— сизлар ҳисоб-китобларингни қилаверинглар, мен бу укам билан гаплашиб олай.

Шийпон орқасидаги салқин ҳовуз бўйига борадиган йўлкада тележкадан тўкилган пахта сочилиб ётарди. Раис йигитни атайлаб шу йўлдан бошлади. Оёғи остидаги пахталарни кўрганда юраги ачишса-да, эгилиб олмади, қўли орқасида, бошини бир оз хам қилиб бораверди. Унинг сўзларига қулоқ солиб, зимдан кузатди. Йигит бир-икки қадам орқароқда юриб, ҳар замонда эгилиб, тўкилган пахталарни терганча, институтнинг агрономия факультетини битирганини, агар бу ерга ўрнашса ёлғиз онасини кўчиртириб келишини айтди. Раис эса, йигитнинг тўкилган пахта олдидан бефарқ ўтиб кетмаганиданоқ унинг меҳнат ва меҳнаткаш қадрига етадиган, заҳматкаш қишлоқ боласи эканлигини сезиб олди. «Кийиниши — маданиятлилигидан нишона. Қани энди қишлоқдаги ҳамма ёшларимиз ҳам шундай кийиниб, янги арчилган тухумдай бўлиб юришса. Яктак кийиб кетмон чопиш даври ўтиб кетди. Ҳозирги машиналарни галстук тақиб ҳайдаса ярашади». Ҳовуз бўйига етишганда, тўхтади. Йигитга ўгирилиб, очиқ чеҳра билан:

— Бўлибди, укам,— деди,— Келинг, уй ҳам топиб берамиз. Бош устига.

● РАПОРТ

Шаҳрисабздаги катта бир совхоз директорининг кенг, ёруғ кабинетида ўтирибман. Илғор бригаданинг бошлиғи — елкадор, буғдойранг юзли, катта қора кўзлари мулойим боқадиган киши кирди. Шоп мўйловини йўғон бармоқлари билан силаб, рапорт берди:

— Планимиз юз эллик фоиздан ошди. Шуни ўндан тўққиз қисмини машина билан тердик. Бугун шийпонда тўй. Боринг.

— Раҳмат, албатта бораман.

Сўнг қотмагина, чўққи соқолли, пешанасини ажин босган агроном кирди:

— Механизаторларимиздан иккитаси институтда сиртдан ўқийди. Ўшаларга жавоб берсак, сессияга боришса,

— Майли, аванс бериб юборинг.

Бола боғча мудираси кириб:

— Совхозимизда шу бир ойнинг ўзида қирқ беш бола туғилибди,—деди,—Янги ясли очмасак бўлмайди. Яна бир автобус ҳам керак. . .

Кейин кирганлар:

Колхозчиларни дам олиш уйига юбориш.

Ёшларнинг тўйини ўтказиш.

Кексаларга чойхона қуриш.

Яйловга магазин, ўйинчоқлар юбориш ҳақида гапиришди.

Кишиларнинг таклифларини, мулоҳазаларини эшитиб, қуруқ, тор маънодаги «рапорт» сўзи, катта, янги маъно касб этганидан хурсанд бўлдим.

Самар НУРОВ.

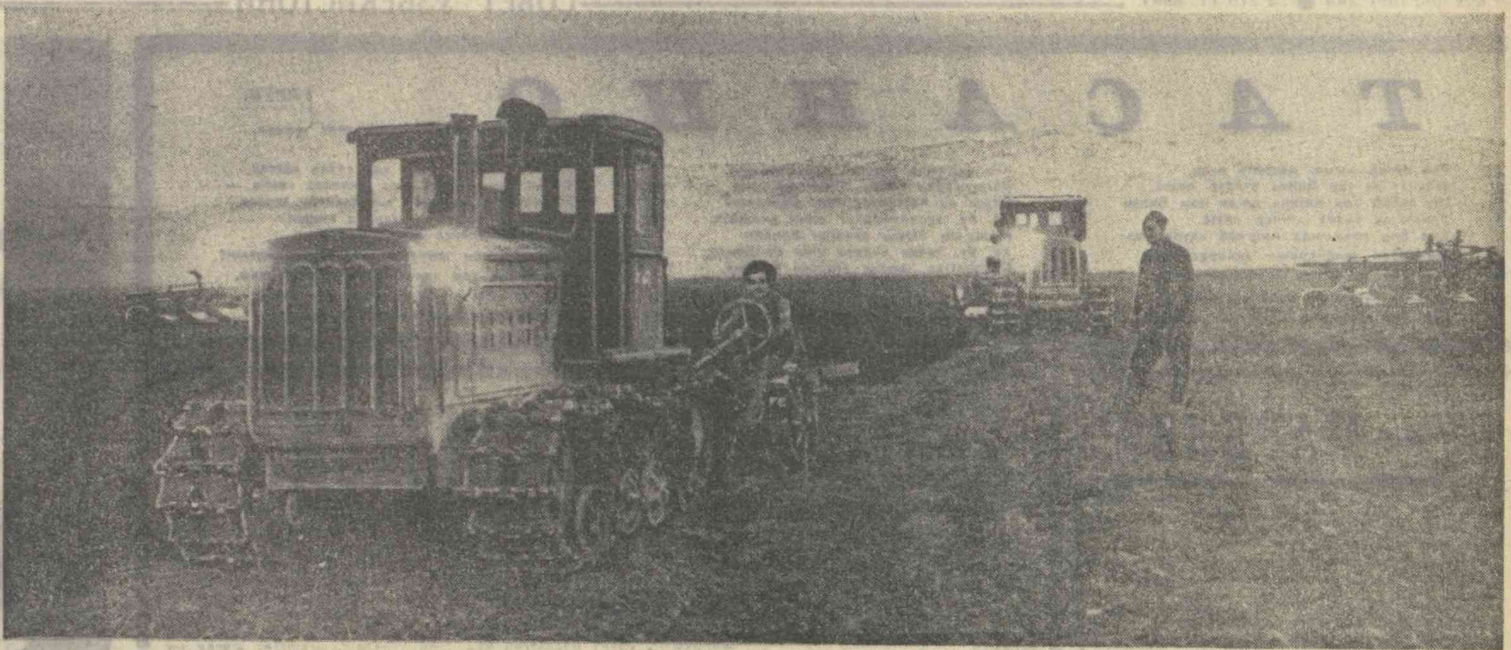

Даладарда ҳаёт қайнайди. Жиззаҳдаги «Москва» колхозида ҳам худди шундай. Ҳосилдан бўшаган ерлар кечаю-кундуз шудгор қилинмоқда. Тунда шудгорлашни фотомухбиримиз **И. Глауберзон** суратга тушириб қайтган.

ФАКТ ВА РАҚАМЛАР

● ҲОЗИР РЕСПУБЛИКАМИЗДА 1332 ТА КОЛХОЗ ВА СОВХОЗ БЎЛИБ, УЛАР БУ ЙИЛ 2 МИЛЛИОН 589 МИНГ ГЕКТАР СУҒОРИЛАДИГАН ЕРДА ДЕҲҚОНЧИЛИК ҚИЛДИЛАР ВА ШУ ЖУМЛАДАН ҚАРИЙБ 1 МИЛЛИОН 700 МИНГ ГЕКТАР МАЙДОНДА ПАХТА ЕТИШТИРДИЛАР.

● УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИДАН БУЁН ЎТГАН 50 ЙИЛ МОБАЙНИДА СУҒОРИЛАДИГАН ЕРЛАР МАЙДОНИ 1 МИЛЛИОН ГЕКТАРДАН ОРТИҚ, ПАХТА МАЙДОНИ ЭСА 1 МИЛЛИОН 300 МИНГ ГЕКТАРГА ЯҚИН КЕНГАЙДИ.

● КЕЙИНГИ ЙИЛЛАРДА МИРЗАЧЎЛДА 133 МИНГ ГЕКТАР, МАРКАЗИЙ ФАРҒОНА, ҚАРШИ ЧЎЛИ, СУРХОН-ШЕРОБОД ДАШТИДА, АМУДАРЁНИНГ ҚУЙИ ОҚИМИДА БИР НЕЧА ЮЗ МИНГ ГЕКТАР ЯНГИ ЕРЛАР ЎЗЛАШТИРИЛДИ ҲАМДА АНА ШУ ЖОЙЛАРДА СОВЕТ ПАХТАЧИЛИГИНИНГ ЯНГИ, ЙИРИК РАЙОНЛАРИ БАРПО ЭТИЛДИ.

● ЯҚИН ЙИЛЛАР ИЧИДА МИРЗАЧЎЛДА ЯНА 800 МИНГ ГЕКТАР ВА ҚАРШИ ЧЎЛИДА 1 МИЛЛИОН ГЕКТАР, АМУДАРЁНИНГ ҚУЙИ ОҚИМИДА 400-500 МИНГ ГЕКТАР ЯНГИ ЕРЛАРНИ ЎЗЛАШТИРИШ ВА СУҒОРИШ НАЗАРДА ТУТИЛАДИ.

ШУНҚОРЛАР

Ҳаётимизда шунқор, лочин, бургут, чўлқувар каби сўзларни жуда кўп эшитганмиз. Тилимизга, дилимизга сингиб кетган бу сўзлар. Гарчи, шу ҳақда анча нарса ёзилган бўлса-да, биз ҳали номи унча тилга олинмаган баъзи шунқорлар, лочинлар тўғрисида уч-тўрт оғиз гапирмоқчимиз.

1. БИРИНЧИ РАПОРТ

Бултур пахта пишиғида Қашқадарёга бориб қолдик. Областъ марказида катта йиғин ўтказилди. Илғорлар шаънига илиқ ва самимий гаплар айтилди. Қолоқ хўжаликларнинг раҳбарлари ҳаққоний равишда танқид қилинди. Бироқ, бир вақтлар донг таратган Ғузор районидаги Карл Маркс номли колхоз ва унинг раиси Очил Кўчкинов ҳақида негадир ҳеч нарса дейишмади. Кимдир область раҳбарларидан бирининг ёнига бориб сўради:

—Очил аканинг ишлари қалай?

—Чатоқ!

Шу бир сўз замирида қанчадан-қанча англашилмовчиликлар, камчиликлар ётарди. Биз ҳам Карл Маркс номли колхозга йўл олдик. Одамлар билан гаплашдик.

—Планни тўлдира олмаймиз, — деди раис хўрсиниб. — Пачкамардан сув келмагунча ишимиз чатоқлигича қолавериши мумкин.

Орадан бир неча ой ўтиб кетди. Тағин Қашқадарёга бориб қолдик. Шу колхоз, унинг раиси, активлари ҳақида жуда яхши гапларни эшитдик. Одамлар бир тан, бир жон бўлиб ишга отланишибди. Сув омбори қурилишини тезлаштириш учун нимаики зарур бўлса, барчасини бажо келтиришибди.

...Юбилей йили кузида республика бўйлаб ажойиб хушхабар тарқалди. Ғузор районидаги Карл Маркс номли колхоз пахта тайёрлаш йиллик планини Ўзбекистонда биринчи бўлиб адо этди. Ҳар гектар майдондан 30 центнердан ҳосил кўтарилди, Ваҳолонки, ўтган йиллари гектар бошига 14-16 центнердан пахта олинарди.

—Бу—Пачкамар сув омбори шарофати, раисимизнинг бетиним ишлаганлиги шарофати, — дейишади колхозчилар.

2. ҲОРМАНГ, ХОЛМАТОВ!

Бу ерлар қип-қизил чўл эди. Чўл бўлганда ҳам ҳақиқий, бепоён биёбон эди. Биринчи бўлиб бу ерга Эргаш ака Холматов келди. У Мирзачўл ерларини ўзлаштириш бошқармасининг вакили билан бирга келди.

—Йигирма саккизинчи совхоз шу ерда қад кўтариши керак,— деди бошқарма вакили.

Шу-шу бўлди-ю, Эргаш ака ишга шўнғиб кетди. Сирдарё ва Самарқанд область партия ҳамда комсомол ташкилотларига мурожаат қилди, Комсомол йўлланмаси билан Мирзачўлнинг ана шу бўм-бўш ётган ерларига йигит ва қизлар кела бошлади. Уларнинг кўпчилиги Самарқанддан эди. Шунинг учун ҳам совхозга «Самарқанд» номи берилди.

Ҳали совхоз маъмурий аппаратининг штати одамлар билан тўлдирилмаган эди. Директорликка тайинланган Эргаш Холматов бутун эътиборини ер очишга қаратди. Механизаторлар билан дилдан гаплашди, Уларга зарур моддий шароитларни яратиб берди. Уч-тўртта чодир тикланди. Бу, одамларнинг истиқомат қиладиган жойи бўлибгина қолмасдан, айни вақтда совхоз маъмуриятининг идораси ҳам эди.

Кунлар тез ўтиб кетди. Дастлабки йили ўзлаштирилган ерларга чигит экилди. Ғўза сувга муҳтож бўлган дақиқаларда осма ариқлардан сув келди, Тракторчилар ҳам, сувчилар ҳам кам эди. Директорнинг ўзи бош сувчи бўлди. Ҳамма бир ёқадан бош чиқариб, ғўзаларни чанқатиб қўйишмади, Ҳар тупини қалб кўри, меҳр зиёси билан парвариш қилишди. Натижада дастлабки йили далаларда яхши ҳосил етиштирилди. План ошириб бажарилди.

Дастлабки йили шундай эди, Лекин чўлқуварлар бу билан қаноатланиб қолишмади. Янги ерларни очишни тағин ҳам давом эттиришди. Ерга ер қўшилди, Чўл тобора чекина бошлади...

Руҳи тетик, матонатли кишилар пахта етиштириш билан боғлиқ бўлган барча ишларни техника гарданига юклашни ўзларининг бирдан-бир вазифалари деб билдилар. Ҳаётий эҳтиёж ҳам шуни тақозо этарди. Шундай бўлди ҳам. Юбилей йилида совхоз республикамизда биринчи бўлиб машина теримини бошлаб юборди, Далаларда 130 тадан зиёдроқ «зангори кема» жавлон урди.

Инсон Мирзачўлда мўъжиза яратди. «Самарқанд» совхози ҳаммага ўрнак кўрсатди. 10363 тоннадан зиёдроқ пахтанинг 10020 тоннаси машиналарда йиғиштириб олинди. Бошқача қилиб айтганда, терим 100 процент машиналаштирилди. Шунча пахта тайёрлов пунктларига қоп-қаноқсиз етказиб берилди.

Буларнинг ҳаммасида совхоз директори Эргаш ака Холматовнинг алоҳида ўрни бор. Негаки, у техника ихлосманди, механизаторларнинг дўсти, Одамларнинг қўл меҳнати енгил бўлсин деб, у кўпроқ техникадан фойдаланишга ҳаракат қиляпти, Ҳозир совхоз далаларида иш конвейер усулида олиб борилмоқда. Шудгорлаш кечаю-кундуз ўтказиляпти. Бу ишларнинг бошида ҳам сиз директорни кўриб, унинг ғайратига тасанно дейсиз.

—Ҳорманг энди, ўртоқ Холматов!

Чўлқуварлар шундай дейишяпти.

С. ҚОДИРОВ.

«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

Рассом блокнотидан

Пахта шарафига зафар салюти.

Волейбол.

Қозон ҳам мой, чўмич ҳам...

Пахтазорни айланиб...

Рассом М. Воробейчиков.

ЁШ ПАХТАКОРЛАРИМИЗ

Улкан пахта хирмони учун ҳамма баббаравар қайғурди. Чунки, ўзбек халқи Ватан олдидаги, қардош халқлар олдидаги бурчини сўзсиз бажариши, партияни, ҳукуматни, азиз Ватанимизни бу йил ҳам хурсанд қилиши лозим эди. Шундай дақиқаларда пахтакорларга кўмаклашмоқ, улар билан ёнма-ён туриб меҳнат қилмоқ, етиштирилган мўл ҳосилни териб олишга шошилмоқ биз, студентлар, ўқитувчиларнинг ҳам бурчимиз эканлигини ҳис этдик,

Буни яхши англаган университет коллективи Сирдарё области далаларига чиқди, 4 минг киши пахта терди. 40 та студент «зангори кема»ларни бошқарди. Уларнинг ҳар бири 40-50 тоннадан пахта териб берди.

Тарих факультетининг IV курс студентларидан М. Хўжанов, С. Усенова, ҳуқуқшунослик факультетининг I курс студентларидан Ю. Отажонов, М. Мўминова ва бошқалар айниқса улкан хирмонга катта ҳисса қўшдилар.

Студентларимиз 4 минг тоннага яқин «оқ олтин» териб, Сирдарё области планининг бажарилишига ўз ҳиссаларини қўшдилар Бу, республикамизда тайёрланган 4 миллион тонналик катта хирмонга бизнинг муносиб совғамиздир.

Зарур бўлганида ҳамиша сизлар билан биргамиз, азиз пахтакорлар!

У. ЭГАМБЕРДИЕВ,

ТошДУ ўқитувчиси.

БОЛАЛАР — бахтимиз, келажагимиз. Улар Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози боғчасида ҳам хушчақчақ тарбияланмоқдалар. Суратда: боғчада болаларнинг ўйин пайти тасвирланган.

И. Глауберзон фотоси.

ФАКТ ВА РАҚАМЛАР

● ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИДА ҲОЗИРГИ ВАҚТДА 68 МИНГГА ЯҚИН ОЛИЙ ВА МАХСУС ЎРТА МАЪЛУМОТЛИ АГРОНОМ, ИНЖЕНЕР ВА ТЕХНИК, ЗООТЕХНИК, ВЕТЕРИНАРИЯ ВРАЧИ, ИРРИГАТОР, ЕР ТУЗУВЧИ ВА БОШҚА КАСБ ЭГАЛАРИ ИШЛАБ ТУРИБДИ.

● РЕСПУБЛИКАМИЗ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ХОДИМЛАРИДАН 578 КИШИГА СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНИ УНВОНИ БЕРИЛГАН, ЎЗБЕК ДЕҲҚОНЛАРИДАН 55 МИНГДАН ОРТИҚ КИШИ СССР ОРДЕН ВА МЕДАЛЛАРИ БИЛАН МУКОФОТЛАНГАН.

● ЎЗБЕКИСТОНДА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ УЧУН МУТАХАССИС КАДРЛАР ТАЙЁРЛОВЧИ 4 ТА ОЛИЙ ВА 24 ТА МАХСУС ЎРТА ЎҚУВ ЮРТИ БОР. КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРНИНГ МИНГДАН ОРТИҚ ОЛИЙ ҲАМДА МАХСУС ЎРТА МАЪЛУМОТЛИ РАИСЛАРИ ВА ДИРЕКТОРЛАРИ, ШУНИНГДЕК ҚИШЛОҚДА ИШЛАБ ТУРГАН МУТАХАССИСЛАР АНА ШУ ЎҚУВ ЮРТЛАРИНИ ТАМОМЛАГАН.

ОЛТИАРИҚ районидаги «Партия XXII съезди» колхозининг сўлим дам олиш уйи бор. Пахтакорлар бу ерда мириқиб ҳардиқ чиқаришади. Суратда: дам олиш уйи павильонларидан бири.

Г. Бойко фотоси, ЎзТАГ фотохроникаси.

ПАХТАЗОР ҚЎШИҚЛАРИ

ГУЛШАН ДИЁРИМ

Гул диёрим бор менинг,
Гулшан диёрим бор менинг,
Меҳнату бахтимни кўрки,
Пахтазорим бор менинг.
Пахтазорим ишқида,
Тун кечалар бедорман.
Тонгда олтин ғунчаларнинг
Очилмоғига борман.
Ойғўза, ойдин ғўза
Ойдек бўлиб тўлган ғўза,
Қўймадинг гуллар тутиб,
Сен жилмайиб кулган ғўза.
Олма деб тердим сени
Ҳеч қолма деб тердим сени
Юртга нур водийсидан
Совға деб тердим сени.

Ўткир РАШИД.

ҚИЗ ОРЗУСИ

Тўлин ой бўлай дейман,
Тошқин сой бўлай дейман,
Тонналаб пахта териб,
Турсуной бўлай дейман.
Машина эл қудрати,
Машина жон роҳати,
Турсунойдек қизларнинг
Элга достон шуҳрати.
Серҳосил пахтазорим,
Бахтим ҳам ифтихорим,
Беш юз тонна «оқ олтин»
Термоқ қатъий қарорим.

Т. МАҲМУДОВ.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26 Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323. Масъул секретарь — В34445. Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283. Партия турмуши — В33469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат капитал қурилиш ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалик — В37604. Адабиёт ва санъат — В32036, В37221 Фан мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347. Оммавий ишлар ва хатлар — В38679. В33553. Иллюстрация — В34524. Стенографистка — В37343. Корректура — В37162. Эълонлар — В38142, В30255, В30256, В30257, В30258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон (қўшимча) 84, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

№ А — 276. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 05886.